

אספסת (המשך למאמרו של מר נחמן ברמן במדור טיפוח)

פסת, אבל כדאי לגדלה רק בייבוש מלאכותי. זה חוסך מים, קרקע, משפר את בריאות העדר וההתעברות, שומר ומעלה את אחוז השומן ומווסת את המזון הגס.

תיאום האספסת עם תחמיץ תירס צריכים — לדעתי — לשמש אבן פינה להזנה נכונה ולוויסות הגרגרים שבמנת ההזנה, המתוכננת לשנים ולא לחודש בלבד. אני עשיתי כאן עבודה כזו. לא רק התאית קובעת, אלא גם הסוג ואיכותה. מזון גס — זה ביטוי ותו לא לגבי מעלי גירה.

ודאי זכור עוד לרבים, לפני שנים יצרו בארה"ב מ"מ על יסוד השתנן, בתוספת כמות גדולה של אספסת. הפרה זקוקה ונהנית יותר מצירוף המתכות והמינרלים שבאספסת מאשר בצורה אחרת. אין לדעתי צורך לערב את האספסת בתערובת, אלא להגישו בנפרד ולפי העונה, וכל משק ינהג כיאות בשבילו. כך תזל גם התערובת. ישנם משקים שאינם זקוקים לאספסת בחורף ובאביב. כל שהת מפסידה מערכה המזין ומהיבול מרגע שמתחיל הייבוש. מחסן מלא שחת שווה על הנייר כך וכך קלוריות, זאת רק אחיות עיניים. מה שאין כן בייבוש מלאכותי, כדוגמת ירקות מוקפים.

חוששני, שחברי ועדת ההזנה — כל הכבוד עמם — שכחו על השפעת חמסנים ומזיקים, וכל רגע מיותר שהגידול נשאר בשדה — הוצאות הייצור עולות.

סיכום

הביקורת השנתית של החלב מראה עלייה כללית מתמדת משנה לשנה, ועדר שהגיע לשיא — ספק אם צריך להעמידו בניסיון ומאמץ ולעשות צעד כל שהוא לפגוע באיכות ושלמות ההזנה. למעשה יוצרות הפרות מהמזון שהן מקבלות, ואין יש מאין.

לו ועדת ההזנה היתה מסכמת שאין בכלל צורך באספסת בהזנת בקר בארץ, ושבמקומה מצויה כעת קטנית אחרת, יעילה וזולה יותר — ניהא, לא היה מקום לחלוק על החלטה כזאת (אגב, עשרות שנים מחפשים כבר אחרי קטנית כזאת וטרם נמצאה). אבל, אם ממליצים על שימוש בשחת אספסת, בייבוש טבעי, במקום רקיקים או קמח אספסת בגלל מחירם היקר — דורש הדבר עיון נוסף. אתעכב תחילה על כמה עובדות. היפנים — עם נבון ומעשי, הם מפתחים את עדר החלב, ולהזנתו הם מייבאים חצי מיליון טונות קמח אספסת בשנה.

בניו-זילנד מרחיבים את ייצור האספסת למטרות ייצוא ליפן, שמשתלמת היטב. במקומה משתמשים אצלנו בקמח עשב מייבוש, מקומי.

70% מיבול האספסת הראויים להזנה הם בעלים וביחס בין הגבעולים לעלים. ע"י איחור בקציר יורדת האיכות פלאים, ונוסף על ההפסד באיכות עולה התוצאות במים ב-40%. בתנאי קרקע ומים בארץ מוצדק גידול אספסת רק לייבוש מלאכותי, איכות המוצר טובה יותר וניצול הקרקע והמים יעילים ביותר. במקום מחזור של 22 ימי גידול בשביל ייבוש מלאכותי, מאריכים את התקופה ל-32 יום בקציר לשחת בייבוש טבעי. במקום 9—10 קצירים מקבלים רק 5—6 קצירים בשנה. מסופקני אם השחת זולה בהרבה, אבל הרפת לבטח תקבל מוצר באיכות ירודה.

הפרה אינה זקוקה ליותר מ-2 ק"ג חומר יבש מקמח אספסת. טרם נקבע הגבול, או היחס בין מזון גס למרוכו. בניסויי רעייה בתלתן ותוספת מ"מ גדלה התנובה בכמות גדולה פי-שלוש מהחשוב להלכה. ברעייה בעשב אחר לא ניכרה עלייה כזאת. על כן אין לפשט את העניין. ודאי אפשר להזיל את הוצאות הייצור בייבוש אס-

מה מסוגלת פרסומת לעשות

פרסום משקאות קלים תפס יותר מ-10% מכלל פרסום המזונות בשנת 1969 (בארה"ב, המתר.), בזמן שחלב ניגר עם 0.08% מכלל ההוצאות הופיע בשורות התחתונות ברשימת המזונות שפורסמו. ואצלנו — המצב אינו שונה בהרבה.